Pretsch Fr. 2.50 30. annada, numer 218 GA 7007 Cuira Mardi, ils 10 da november 2026

LA QUOTIDIANA

FMR Fundaziun Medias Rumantschas, Via da Masans 2, 7000 Cuira, 081 544 89 11, redacziun@fmr.ch



A Morissen mancan las dunnas

L'Uniun da dunnas Morissen ha memia paucas commembras e pondera-scha novas furmas d'uniun. Pagina 3



Poetessa e pioniera

Anna Capadrutt è s'engaschada per il rumantsch sin la Mantogna. Sia ovra è stada en il center dal Café Rumantsch ils 3 da november ad Andeer. Pagina 9

FMR FUNDAZIUN MEDIAS RUMANTSCHAS

südostschweiz

LECTURA RUMANTSCHA



GABRIELA RIEDI/FMR

Betg gist scappar – i va oz per la planisaziun locala che po però esser pulit gustusa. E lura per nums locals bunamain aristocratics e per in president ed in roman ch'ins ha «fatg giu la pulvra».

La mustarda democratica a Zernez

I n'è betg gist in chavazzin ch'attira l'attenziun, il cuntrari – la planisaziun locala. Ma atgnamain è quel proceder che dura mainsvart ditg e para sitg e birocratic in segn da democrazia. Zernez è gist da reveder quella «stoda» planisaziun – il terren da construcziun sto tranter auter vegnir sminuì. Però tut democratic dastga l'entira populaziun dar actualmain sia mustarda tar quel process. Tar tut la mustarda èsi dentant da far attenziun che la liongia, stgisai la planisaziun na vegnia betg fraida. Pagina 7

Sissi en Val Medel

En la Val Medel n'è betg la planisaziun, mabain la denominaziun locala tema. In nov cudesch s'occupa cun ina pluna nums locals sco Magliaccas, La Saissa u era fitg imperial Sissi. Blers da quels nums na vegnan betg pli duvrads, ma il num Sissi pudess forsa schon anc avair survivì cun ina tala numalina. Pagina 3



Magliaccas, La Saissa u Sissi – quai èn mo trais da sur 1000 nums locals che vegnivan duvrads antruras en la Val Medel.

FOTO RUDOLF ZINGGELER

Il «grufti» da la Muntogna da Schons

Finalmain po Marco Dolf dar giu il presidi da la Muntogna da Schons. El vuleva gea gia chalar avant in pèr onns, mo nagin n'ha vulì surpigliar in post. Ussa vegn in «grufti», sco el di sez, al timun, numnadamain Gian Michael. El ha gust da sa fatschentar cun las fatschentas communalas – e forsa era cun la planisaziun locala. Pagina 9

Veronica en sia «praschun»

E la fin anc in tema distatgà da vischnancas e lur planisaziuns e presidis. Ussa vai per il roman «Carschen uost» dad Imelda Coray-Monn (1933–2009). Passa 40 onns ha el stuì spetgar da vegnir edì. Noss redactur Guillermo Á. Sellán ha legì l'istorgia da Veronica, ina «praschuniera» en ses mintgadi da dunnas, e chatta ch'igl è stà nairas uras ch'insatgi ha scuvert quest cudesch. Pagina 4

A revair e bun divertiment cun la Lectura Rumantscha!

Zernez examinescha planisaziun locala

Il cumün da Zernez prevezza üna revisiun totala da la planisaziun locala. Il böt da la revisiun es dad avair be plü üna planisaziun per tuot il cumün fusiunà e da tilla pudair adattar al dret superiur. Fin la mità da schner düra la procedura da cooperaziun.

PL/FMR

L'on 2015 ha il cumün da Zernez fusiunà, el ha però amo adüna las ledschas da fabrica da Zernez, Susch e Lavin ed uschea eir differents plans da zona. Perquai esa tenor il parsura da la cumischiun da planisaziun e suprastant cumünal Duosch Städler ura e temp dad unifichar quels ad üna planisaziun locala. La revisiun totala gnia lura güsta eir adattada a las pretaisas superiuras da la ledscha naziunala. In marcurdi passà es gnüda infuormada la popularisaziun davart l'importanza da la planisaziun locala. Fin als 17 schner 2027 es averta la procedura da cooperaziun. Dürant quist temp ha minchün e minchüna l'occasiun d'inoltrar al cumün in scrit propostas e giavüschs in connex culla planisaziun locala. La planisaziun sco tala saja üna basa importanta pel svilup futur da las fracziuns dal cumün da Zernez, uschea il president cumünal Domenic Toutsch. Perquai saja important d'integrar la populaziun i'l process da planisaziun e partecipaziun.

Duosch Städler ha intunà in marcurdi las pretaisas dal Chantun chi sforzan als cumüns cun zonas da fabrica surdimensiunadas da redüer las reservas da terrain da fabrica massivamaing. Il cumün da Zernez posseda actualmaing 7,6 hectaras terrain da fabrica na surfabrichadas. Tenor il quint dal Chantun stuvess Zernez redüer quella surfatscha sün amo var 16 plazzas da fabrica cun üna surfatscha totala da be amo üna hectara, e quai in tuottas quatter fracziuns. «Nossa proposta invezza prevezza 3,5 hectaras reservas.» Pagina 7

«Ins ha ussa chavà or puspè in vegl, in ‹grufti› forsa.»

Quel «grufti» è Gian Michael che ha sez ditg quai sur dad el sco nov president da la Muntogna da Schons. – Pagina 9



FOTO MAYK WENDT

Bler interess pel teater musical

Quista fin d'eivna ha la Scoula da musica Engiadina Bassa/Val Müstair rapreschantà a Scuol il teater musical «La scoula chi svoula». Ün dirigent cun allüras, üna mainascoula surdumandada, ün pedel ed uffants rebels e musicals prouvan da salvar lur internat da musica. L'ouvra es gnüda elavurada pel giubileum da 50 ons Scoula da musica. Passa 600 persunas han visità las trais rapreschantaziuns ed han pudü verer co cha tuots han darcheu fat svolar la scoula periclitada dal concuors. (fmr) Pagina 7

9 771424 749004 20046

Servetsch d'abunents e da distribuziun: tel. 0844 226 226 mail: abo@somedia.ch

Gekennzeichneter Download (ID=b987097be9a3bb495ca9f5ed6fda1ca1a55d06049486fe336e051d79ab9a9fdaee37453a568771708e36325926631c74)